

1. Андрійчук Ю. А. Зарубіжний досвід мотивації персоналу в розрізі японської моделі / Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Логістика. – 2016. – №846. – С. 11 – 15.
2. Бакуліна Н. М. Формування комплексної програми мотивації з метою підвищення рівня управління персоналом / Харківський національний університет. – 2017. – №3. – С. 54 – 60.
3. Бардакова Т.В., Дарченко Н.Д. Зарубіжний досвід мотивації праці: актуальність і доцільність застосування у вітчизняній практиці / Донбаська державна машинобудівна академія. – 2010. – №2. – С. 245 – 253.
4. Рябуха А. І. Європейський досвід застосування ефективних систем оплати праці та мотивації працівників підприємства / Науковий вісник Херсонського державного університету. – 2016. – №16. – С. 65 – 68.
5. Стрельбіцький П. А., Стрельбіцька О. П. Світовий досвід мотивації праці та можливість його впровадження в Україні / Вісник Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Економічні науки. – 2015. – №10. – С. 323 – 333.
6. Тужилкіна О. В. Мотиваційні основи стимулювання інноваційної діяльності у сучасних умовах / Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі. – 2015. – №2. – С. 111 – 115.

Н. В. Циганова

*к.е.н., доцент кафедри банківської справи
n_tsyganova@ukr.net*

М. І. Скидан

*«Банківський менеджмент», 5 курс
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»
staximys@gmail.com*

ПРОЦЕНТНА ПОЛІТИКА ЦЕНТРАЛЬНИХ БАНКІВ В УМОВАХ ЕКОНОМІЧНОЇ НЕВИЗНАЧЕНОСТІ

INTEREST POLICY OF CENTRAL BANKS IN CONDITIONS OF ECONOMIC UNCERTAINTY

ПРОЦЕНТНАЯ ПОЛИТИКА ЦЕНТРАЛЬНЫХ БАНКОВ В УСЛОВИЯХ ЭКОНОМИЧЕСКОЙ НЕОПРЕДЕЛЕННОСТИ

Анотація. Досліджено теоретичні і методичні засади формування та реалізації процентної політики центральних банків в умовах економічної невизначеності.

Abstract. The theoretical and methodological principles of the formation and implementation of central bank interest rate policy under conditions of economic uncertainty are investigated.

Аннотация. Исследованы теоретические и методические основы формирования и реализации процентной политики центральных банков в условиях экономической неопределенности.

Україна знаходиться на початковому етапі впровадження режиму інфляційного таргетування, через що дуже важливим є врахування досвіду імплементації даного режиму в порівняних з нами країнах Молдова, Туреччина та Угорщина. Вказані країни, як і Україна, характеризуються відкритістю економіки та мають історичний досвід запровадження режиму інфляційного таргетування.

Основними критеріями ефективності монетарної політики є оптимальний вибір облікової ставки з урахуванням входження майбутньої інфляції в таргетований проміжок та кредит довіри населення до монетарної політики та її цілей [1,2].

Встановлення цілей інфляційного таргетування відбувається з урахуванням внутрішніх і зовнішніх чинників, враховуючи необхідність центральному банку пояснювати розходження фактичного показника інфляції і таргетованого рівня. Ефективна комунікація центрального

банку з суспільством формує передумови для чіткого та ефективного досягнення інфляцією цільового діапазону.

Облікову ставку центральні банки країн встановлюють з урахуванням рівня майбутньої інфляції, задля впливу на неї монетарними методами для входження у таргетовані межі з урахуванням ризиків. Саме тому встановлення економічно обґрунтованої облікової ставки є надважливим.

Відповідно до Закону України «Про Національний банк України» (ст. 7) «облікова ставка НБУ – один з монетарних інструментів, за допомогою якого Національний банк України встановлює для банків та інших суб'єктів грошово-кредитного ринку орієнтир щодо вартості залучених та розміщених грошових коштів, а ставка рефінансування НБУ – виражена у відсотках плата за кредити, що надаються банкам, яка встановлюється Національним банком України з метою впливу на грошовий оборот та кредитування» [3].

Традиційно процентну політику не пояснювали широкій публіці. Зараз все дуже сильно змінилося. Слова керівників центробанків можуть рухати ринки та самі по собі слугувати стабільності або спричиняти дестабілізацію у фінансовому секторі. Питання комунікації рішень стає особливо помітним під час переходу до інфляційного таргетування.

Процентна політика комерційних банків по суті повинна віддзеркалювати процентну політику центрального банку з певними коригуваннями на деякі чинники: стан макроекономічної ситуації і прогнозів її тенденцій, які визначають попит на кредити і можливості їх повернення; сезонні коливання, пов'язані зі зміною податкових періодів, коливаннями обсягів продажу валютної виручки, особливо сільськогосподарських підприємств; можливості до заощаджень підприємств і населення; збільшений попит на ресурси з боку банків у період криз; зростання плати за ризик у структурі процентної ставки за кредитами банків у період криз; політика банків щодо управління процентною маржею як відповідно до макроекономічної ситуації, так і згідно з індивідуальними стратегіями банків.

У країнах із розвиненим фінансовим сектором коливання валютного курсу не розглядають як чинник впливу на економічний розвиток, більше уваги приділяється питанням реального обмінного курсу. Навіть за умови значного ступеня переносу девальвації національної грошової одиниці на зростання внутрішніх цін у країні регулярне використання інтервенцій може знизити результативність заходів імплементації режиму ІТ.

Минулого тижня Національний банк України знизив облікову ставку з 11% до 10% річних, ми поглянули, які тенденції щодо базових ставок центробанків зараз у світі. З початку лютого (коли стало зрозуміло, що епідемія коронавірусу не є локальною проблемою Китаю) по 13 березня 2020 року облікові ставки змінювали 30 центральних банків планети.

Таким чином, з метою оптимізації процентної політики, підвищення її ефективності за необхідне видається зосередження особливої уваги в частині удосконалення уже існуючих форм отримання процентів, розширення спектру виконуваних законодавчих ініціатив, а також подальшого розвитку методів державного регулювання діяльності банків.

Поступове пониження облікової ставки буде узгоджуватись із оголошеними раніше намірами Національного банку України щодо проведення політики пом'якшення і відображатиме послідовність та цілісність його дій.

Сприятлива цінова кон'юнктура на зовнішніх товарних та фінансових ринках виступить головним фактором стабільності національної валюти у прогностичному горизонті. Про екстраординарні заходи неоднозначної ефективності. 15 березня ФРС на позачерговому засіданні знизилася облікову ставку до рівня 0-0,25%. За останні 30 років позачергові засідання з винесенням рішень були лише двічі – після терактів 11 вересня 2001 р. і після банкрутства LehmanBrothers. А тут два екстрених засідання за половину березня, при тому, що планове засідання має відбутися 18 березня. Зниження ставки на 1 процентний пункт або 100 базисних пунктів (б.п.) – найзначніше разове зниження ставки ФРС – сильніше, ніж будь-коли. За останні 50 років було тільки три випадки з разовим зниженням більш 50 базисних пунктів – 22 грудень, 18 березня і 16 грудня 2008р. Зниження ставки більше ніж на 75 б.п. не було ніколи до вчорашнього дня. За перші два тижні березня ставки були знижені на 150 б.п. – найшвидші

темпи за всю історію існування ФРС. Тим часом, падіння промвиробництва в Китаї за січень-лютий склало 13,5%. Це найгірший показник за останні 30 років. Експорт з Китаю за січень-лютий знизився на 17,2%.

Важливим компонентом процентної політики є управління ставками за інструментами залучення коштів центральним банком. Зниження ставки залучення коштів за депозитними сертифікатами НБУ зменшувало б його процентні витрати і одночасно стимулювало комерційні банки кредитувати економіку і знижувати ставки за поточними рахунками клієнтів, спонукаючи їх розміщувати кошти у більш дохідні строкові депозити. Проте, ми погоджуємося з С. Савлуком, що кредитуючи «короткими» грошима довгострокові проекти, банки наражаються на ризик ліквідності, а спонукання клієнтів зниженням ставок за поточними рахунками до переведення коштів на строкові депозити взагалі може призвести до відтоку коштів з банків [4]. Тому зниження ставки залучення коштів Національним банком України слід проводити обережно, з одночасною побудовою механізмів протидії зазначеним ризикам і розширенням коридору ставок за інструментами монетарної політики відносно облікової ставки.

Література

1. Чуб О.О. Влив транспарентності центрального банку на діяльність ділових банків. Фінансово-кредитний механізм активізації інвестиційного процесу: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. К.: КНЕУ, 2010. С. 472-474.
2. Лепушинський В. (2015), Стратегічний документ з монетарної політики в умовах запровадження в Україні інфляційного таргетування. Вісник Національного банку України, вересень 2015 року. С. 25-39.
3. Закон України «Про Національний банк України». URL: <https://www.zakon2.rada.gov.ua/laws/show/679-14/page>.
4. Савлук С. Процентна політика центрального банку. Вісник КНТЕУ. К.: КНТЕУ, 2018. № 2. С. 32-46.

УДК 338.242.2

Наталія Чухраєва

к.е.н., доцент кафедри бізнес-економіки та підприємництва
ДВНЗ «КНЕУ ім. Вадима Гетьмана»

Віолетта Кісельман

Магістрант ФЕМУ
ДВНЗ «КНЕУ ім. Вадима Гетьмана»

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ

PROBLEMS AND PROSPECTS OF INNOVATIVE DEVELOPMENT OF NATIONAL ENTERPRISES

ПРОБЛЕМЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ ИННОВАЦИОННОГО РАЗВИТИЯ НАЦИОНАЛЬНЫХ ПРЕДПРИЯТИЙ

Анотація. Висвітлено значущість інноваційного розвитку національних підприємств та їх особливості. Проаналізовано основні проблеми інноваційних підприємств України, визначено можливі шляхи їх вирішення та перспективи розвитку.

Abstract. The importance of innovative development of national enterprises and their peculiarities are highlighted. The main problems of innovative enterprises of Ukraine are analyzed, possible ways of their solution and prospects of development are determined.